

IQM3302

การจัดการกระบวนการ

Process Management

อาจารย์เย็นจิต คงปาน

ข. การจัดการและการปรับปรุงกระบวนการ (Process Management and Improvement)

(1) การนำกระบวนการไปสู่การปฏิบัติ (Process Implementation)

สถาบันมั่นใจได้อย่างไรว่าการปฏิบัติงานประจำวันของกระบวนการทำงานที่สำคัญ และกระบวนการสนับสนุนที่สำคัญ เป็นไปตามข้อกำหนดที่สำคัญ

สถาบันมีตัววัดหรือตัวชี้วัดของผลการดำเนินการรวมทั้งตัววัดภายในกระบวนการที่สำคัญอะไรบ้าง ที่ใช้เพื่อควบคุมและปรับปรุงกระบวนการทำงานที่สำคัญและกระบวนการสนับสนุนที่สำคัญ ตัววัดเหล่านี้สัมพันธ์กับคุณภาพของผลสัมฤทธิ์ (Outcomes) และผลการดำเนินการของการจัดการศึกษา วิจัย และบริการฯ ของสถาบันอย่างไร

(2) การปรับปรุงกระบวนการ (Process Improvement)

สถาบันมีวิธีการอย่างไรในการปรับปรุงกระบวนการทำงานที่สำคัญ และกระบวนการสนับสนุนที่สำคัญ เพื่อเพิ่มการเรียนรู้ของผู้เรียน และปรับปรุงผลการดำเนินการของการจัดการศึกษา วิจัย และบริการฯ รวมทั้งของกระบวนการ

การนำกระบวนการไปสู่การปฏิบัติ อาจใช้

1. มีแนวทาง/มาตรฐานการทำงาน/คู่มือการปฏิบัติงาน ที่ชัดเจน เช่น ระเบียบปฏิบัติ ขั้นตอนการทำงาน มาตรฐานงาน แนวทางการดูแลผู้ป่วย แผนการสอน แผนการซ่อมบำรุง

2. มีการจัดสรรทรัพยากร และใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อทำให้เกิดผลงานที่มีคุณภาพสูง เช่น การใช้ระบบ Automation การใช้ระบบ IoT/GPS/Cloud ในการควบคุมระบบ Logistics

3. การพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากร ให้มีทักษะ ความชำนาญ เพียงพอที่จะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตาม มาตรฐาน แผนการปฏิบัติงาน และคู่มือที่กำหนดไว้

4. **มีการกำหนดตัววัดผลสำเร็จในทุกกระบวนการ**

5. มีแนวทางในการกำกับดูแล และติดตามผลการทำงานในชีวิตประจำวันที่เป็นระบบและทั่วถึง เช่น มีการบันทึกประจำวัน มีระบบติดตามแบบ Realtime มีการกำกับการบริหารโครงการที่ดี

6. มีกลไกแก้ไขปัญหาข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น ตลอดจนป้องกันปัญหาในอนาคตที่มีประสิทธิผล เช่น การใช้ Root Cause Analysis, 7QC tools ในการวิเคราะห์สาเหตุและหาทางปรับปรุง

7. มีกลไกทบทวนผลการดำเนินการของกระบวนการ ที่เป็นระบบ และใช้ข้อมูลจริงในการทบทวน เช่น การทบทวนผลการดำเนินการของคกก และผู้บริหารระดับสูง (ตามกลไกใน **ข้อ 4.1ข**) เพื่อหาทางยกระดับ ชีตความสามารถและคุณภาพของการจัดการกระบวนการ ให้ดียิ่งๆขึ้นไป

Control Phase: การควบคุมกระบวนการทำงาน

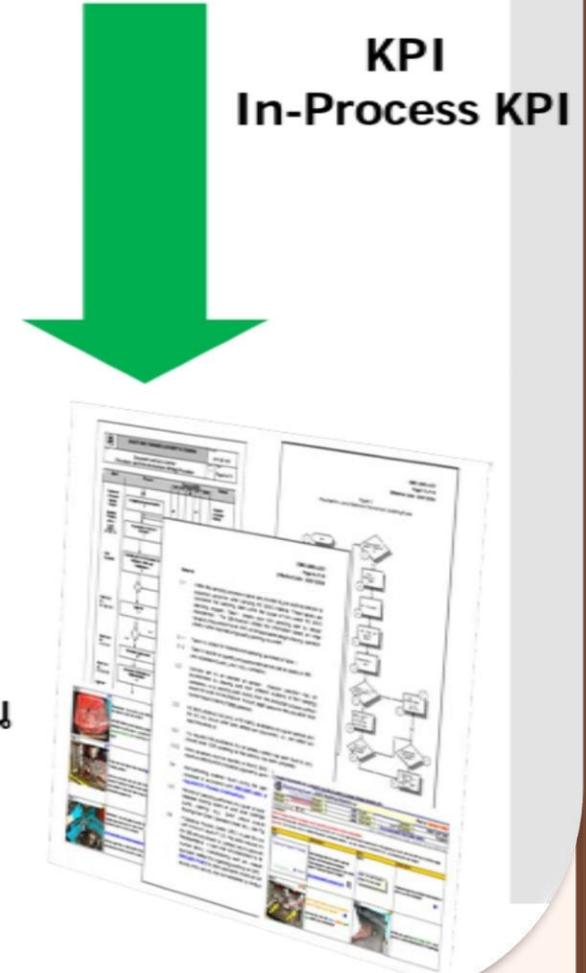
การดำเนินการ และควบคุม กระบวนการ

การควบคุมด้วยตัวชี้วัด:

- ผลผลิตและผลลัพธ์เป็นไปตามข้อกำหนดที่สำคัญ
- ตัวชี้วัด และผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน
- ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล ได้ตามความต้องการ

การควบคุมด้วยการกำหนดมาตรฐานการทำงาน:

- กำหนดมาตรฐานการทำงาน
- Work Manual /Work Instruction
- กำหนดจุดควบคุมในแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติงาน
- อบรมพนักงานในการปฏิบัติตามมาตรฐานการทำงาน
- กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผล ตามจุดควบคุม

Control Phase: การจัดทำมาตรฐานการทำงาน

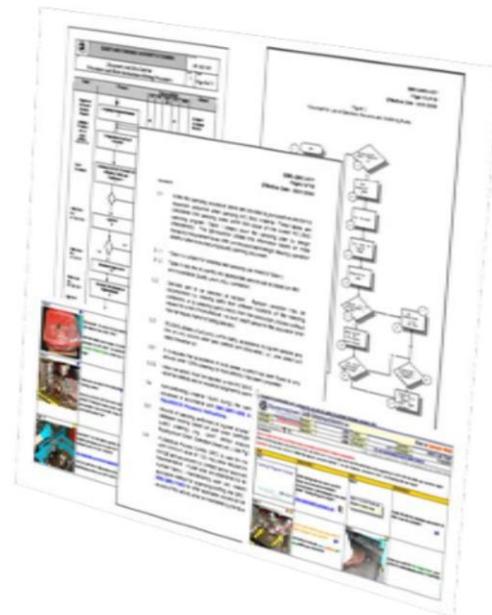
การดำเนินการ และควบคุม กระบวนการ

มาตรฐานการทำงาน:

- เป็นเครื่องมือที่ประกันว่า บุคลากรต่างคนกัน ณ เวลาต่างกัน ทำงานอย่าง เดียวกัน ได้ผลผลิตและใช้เวลาในการดำเนินงานใกล้เคียงกัน
- เป็นเครื่องมือในการฝึกอบรมบุคลากร ที่ย้ายมาใหม่ หรือการฝึกตามวงรอบ
- เป็นเครื่องมือในการจัดการความรู้ขององค์กร (การรวบรวม จัดเก็บ และ เผยแพร่)
- เป็นเครื่องมือที่รับประกันว่า มีแนวทางการปฏิบัติ และการประเมินผลงาน /คุณภาพงาน ที่ชัดเจน

มาตรฐานการทำงานที่ดี:

- ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ชัดเจน ไม่คลุมเครือ
- อาจใช้รูปภาพอธิบายประกอบ
- มีการทดลองเพื่อปรับแต่ง ก่อนนำไปใช้งาน
- มีการฝึกอบรม ก่อนนำไปปฏิบัติงาน

Control Phase: การแก้ไขสิ่งบกพร่องในกระบวนการ

การดำเนินการ
และควบคุม
กระบวนการ

การแก้ไขสิ่งบกพร่อง :

- จัดทำฐานข้อมูลเพื่อบันทึกผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการ
- ผู้รับผิดชอบวิเคราะห์ปัญหาและผลกระทบและแก้ไขปัญหาลเฉพาะหน้า
- ผู้รับผิดชอบรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ เพื่อแก้ปัญหาระยะยาว
- บันทึกจัดทำ Case Study เพื่อมิให้เกิดข้อบกพร่องซ้ำ (ผิดที่คน ผิดที่เครื่องมือ หรือผิดที่กระบวนการ)
- เป็นข้อมูลในการปรับปรุงกระบวนการต่อไป

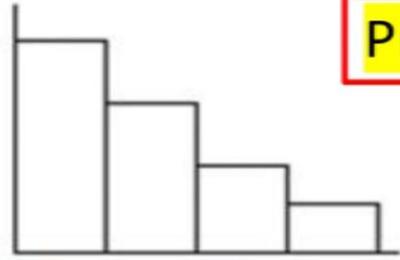
การปรับปรุงกระบวนการ

- เลือกหัวข้อที่จะศึกษา
  - What Process and Objective, and Why improve?
  - เชื่อมโยงกระบวนการและผลลัพธ์
- รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล
- ระบุสาเหตุ (Cause and Effect)
- กำหนดแนวทางปรับปรุง – How to improve?
- ประเมินแนวทางแก้ไข
  - ต้นทุนและผลกระทบทางบวกและลบ
- ลงมือปฏิบัติ
- จัดทำมาตรฐาน
- บันทึกผลและเลือกหัวข้อศึกษาใหม่

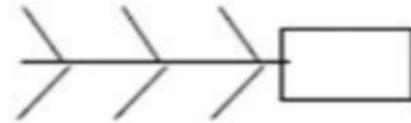
Problem Solving Tools

Brainstorming

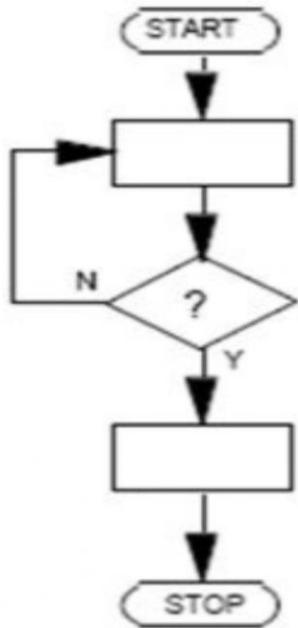
Pareto Chart

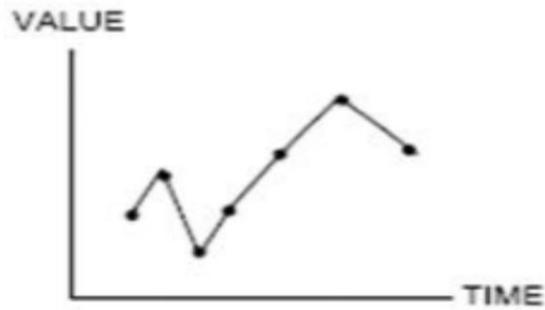
Fishbone Diagram

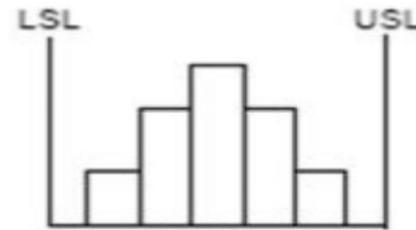
Scatter Diagram

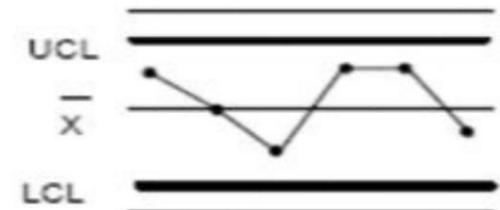
Flowchart

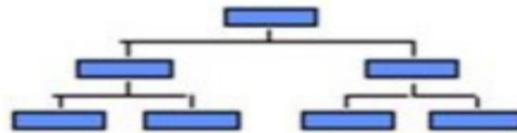
Run Chart

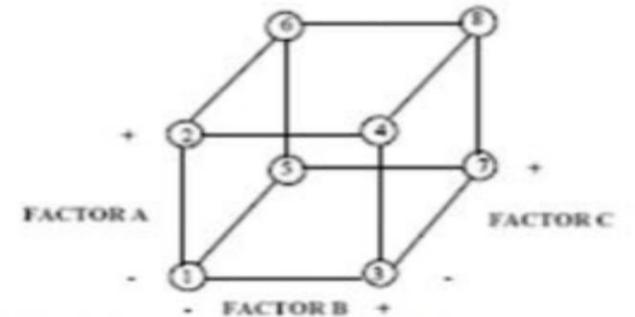
Histogram

Control Charts

Tree Diagram

Design of Experiments

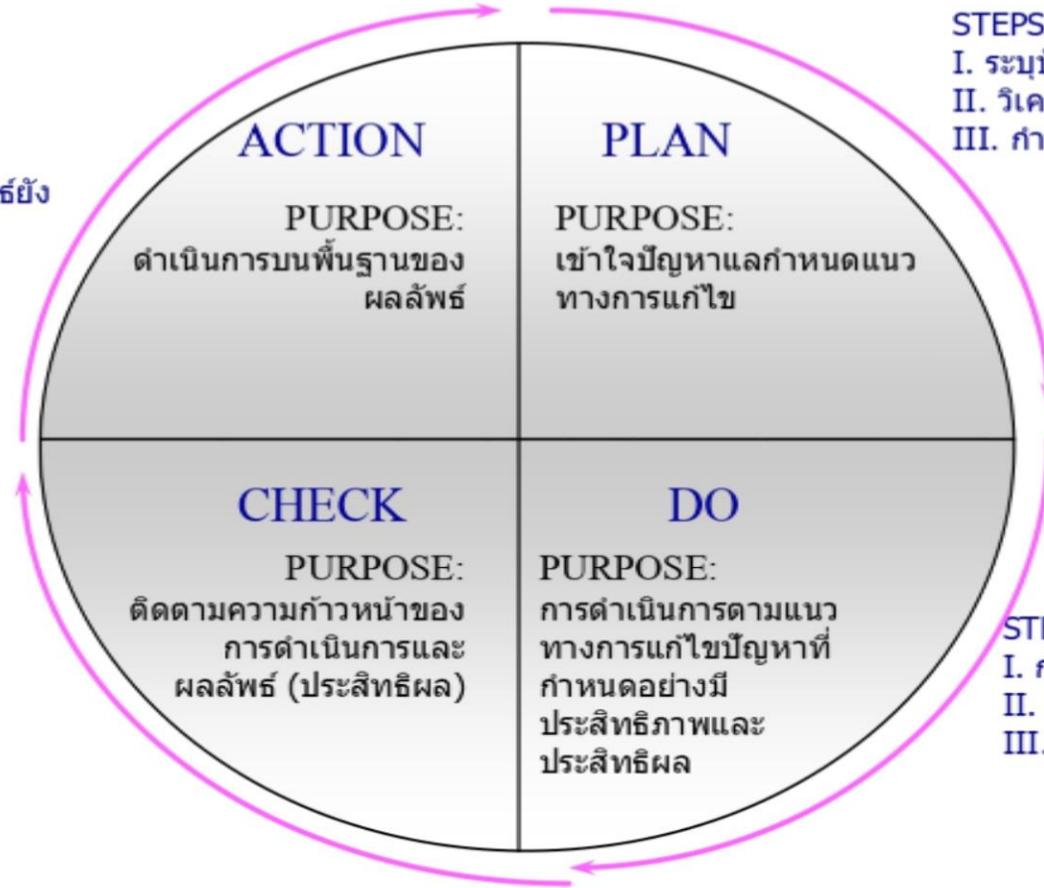
PDCA สำหรับการปรับปรุง

STEPS:

- I. ประเมินผลลัพธ์
- II. จัดทำมาตรฐานการทำงาน
- III. ทำ PDCA ถ้าผลลัพธ์ยังไม่ดี

STEPS:

- I. ติดตามความก้าวหน้าแผนการปฏิบัติการ
- II. ปรับแผนหากจำเป็น
- III. ติดตามผลลัพธ์ (ประสิทธิผล)

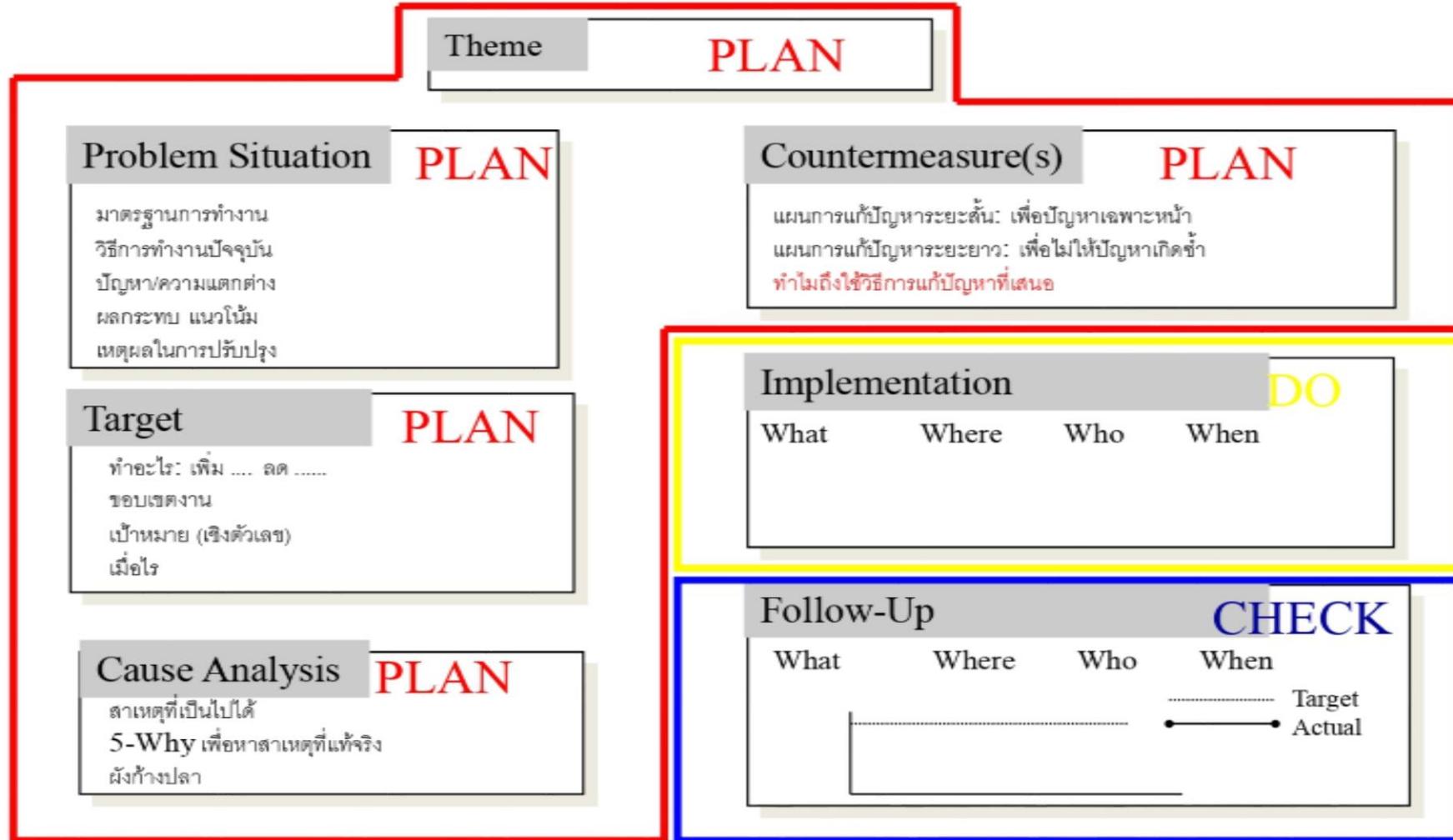
STEPS:

- I. ระบุปัญหา/สิ่งที่ต้องการปรับปรุง
- II. วิเคราะห์สาเหตุ
- III. กำหนดแนวทางการแก้ปัญหา

STEPS:

- I. กำหนดแผนการนำไปปฏิบัติ
- II. สื่อสารแผนการดำเนินงาน
- III. ดำเนินการตามแผน

PDCA REPORT FORMAT

เกณฑ์ในการประเมินปัญหา/สิ่งที่ต้องปรับปรุง

ความสำคัญ

- ปัญหาหนักแค่ไหน ในด้านต้นทุน ความปลอดภัย ความถูกต้อง คุณภาพ งาน ระยะเวลาการทำงาน

ความเร่งด่วน

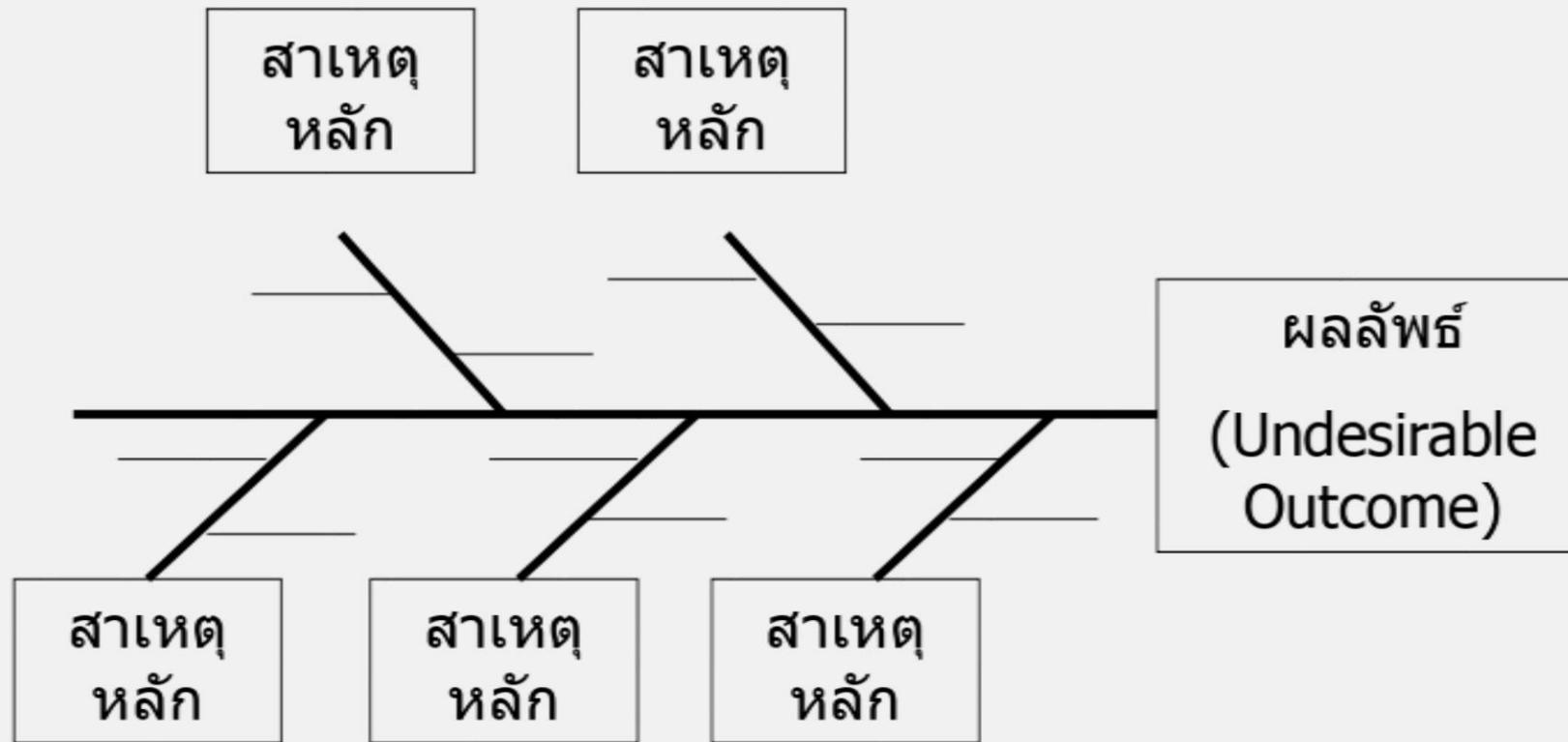
- ต้องรีบแก้ปัญหาค่าไหนเพื่อไม่ให้ปัญหาเลวร้ายลงไปอีก

แนวโน้ม

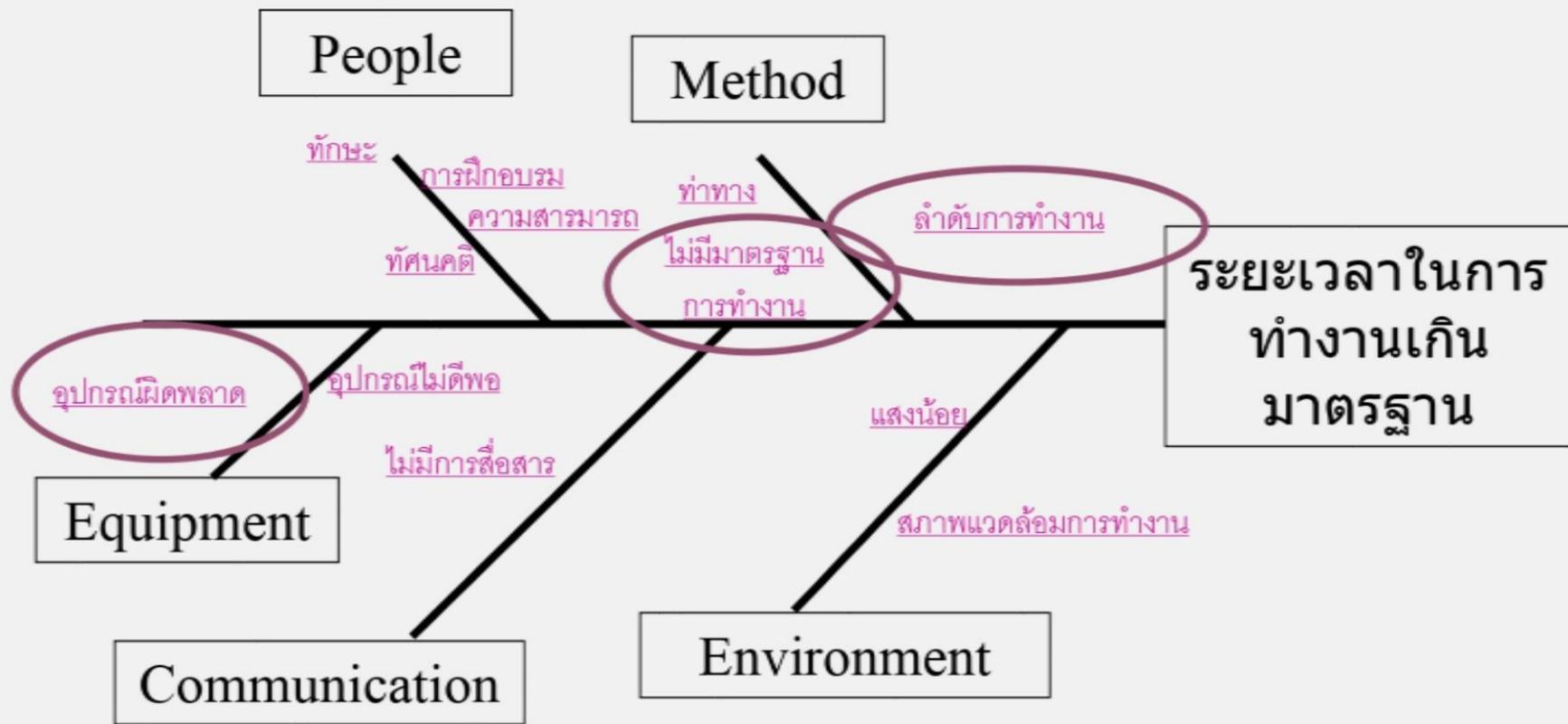
- ถ้าปล่อยไว้ปัญหาจะแย่งเหมือนเดิม หรือดีขึ้น

PDCA REPORT FORMAT

FISHBONE DIAGRAM (Cause & Effect)

PDCA REPORT FORMAT FISHBONE DIAGRAM (Cause and Effect)

แผนปรับปรุง

<p>1 หัวข้อของการปรับปรุง (Title) : .....</p> <p>2 เกี่ยวข้องกับหมวดใดในเกณฑ์ EdPEx : .....</p> <p>3 สภาพปัจจุบัน (Current Condition)</p> <p>อธิบายถึงสถานการณ์ปัจจุบัน ข้อมูลสารสนเทศที่องค์กรมีอยู่ โดยอาจนำเสนอเป็นกราฟ แผนภูมิพาเรโต หรือแสดงผลการดำเนินงานผ่านตัวชี้วัดที่มีข้อมูลเปรียบเทียบย้อนหลัง</p>	<p>5 การวิเคราะห์หาสาเหตุ (Root Cause Analysis)</p> <p>การวิเคราะห์สถานการณ์ และสาเหตุเบื้องหลัง ที่ทำให้เกิดช่องว่าง ระหว่างสภาพปัจจุบัน และเป้าหมายที่คาดหวังโดยใช้เครื่องมือ เช่น แผนภูมิแกงปลา แผนภูมิพาเรโต Why Why Analysis หรือ Process Mapping</p> <p>ตัวอย่าง</p> <p style="text-align: center;">ฝังก้างปลา (Cause & Effect Diagram)</p> <p style="text-align: center;">เป็นแผนผังที่แสดงสมมติฐานของความสัมพันธ์อย่างเป็นระบบระหว่างสาเหตุหลาย ๆ สาเหตุ ที่ส่งผลต่อปัญหาหนึ่งปัญหา</p> <div style="text-align: center;"> </div>																
<p>4 เป้าหมายการปรับปรุง (Goal/Targets)</p> <p>ระบุผลลัพธ์ที่คาดหวังหลังการปรับปรุง ได้แก่ การลดระยะเวลา การลดขั้นตอน การเพิ่มมูลค่า โดยกำหนดตัวชี้วัด และค่าเป้าหมายไว้ด้วย</p>	<p>6 แผนงาน (Plan)</p> <p>กรณีที่เป็นการปรับปรุงเรื่องใหญ่ๆ ซึ่งแต่ละสาเหตุหลักไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยแผนงานเดียว ให้เพิ่มเติมแผนงานในแต่ละเรื่องได้</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th style="width: 30%;">การดำเนินการ (Action)</th> <th style="width: 20%;">ผู้รับผิดชอบ (Responsibility)</th> <th style="width: 20%;">ระยะเวลา (Time Frame)</th> <th style="width: 30%;">ตัวชี้วัด (Indicator)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table> <p>หมายเหตุ สถานะการดำเนินงาน (Status) ใช้สำหรับรายงานความก้าวหน้าของผลการดำเนินงาน</p>	การดำเนินการ (Action)	ผู้รับผิดชอบ (Responsibility)	ระยะเวลา (Time Frame)	ตัวชี้วัด (Indicator)												
การดำเนินการ (Action)	ผู้รับผิดชอบ (Responsibility)	ระยะเวลา (Time Frame)	ตัวชี้วัด (Indicator)														
<p>7 การติดตามผล (Follow-up Actions)</p> <p>ระบุวิธีการติดตามผล ผู้มีหน้าที่กำกับติดตาม ระยะเวลาในการติดตาม</p>																	

หมายเหตุ ตัวชี้วัดที่ปรากฏในแต่ละหัวข้อของแผนปรับปรุงต้องมีความสอดคล้องกัน หรือส่งเสริมให้บรรลุเป้าหมายการปรับปรุง (Goal/Targets)

6.2 Operational Effectiveness

ก. ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการ

การจัดการต้นทุน ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการ

- นำเรื่องของ รอบเวลา ผลิตภาพ รวมทั้งปัจจัยด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลอื่นๆ มาพิจารณากระบวนการทำงาน
- ลดความแปรปรวนของกระบวนการ ป้องกันไม่ให้เกิดของเสีย ความผิดพลาด หรือการทำงานซ้ำ
- ลดความสูญเปล่าที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและบริการฯ และผลจากการดำเนินการ
- ลดต้นทุนโดยรวมที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ การทดสอบ และการตรวจสอบกระบวนการหรือผลการดำเนินการ
- สร้างความสมดุลระหว่างความจำเป็นของการควบคุมต้นทุนกับความต้องการของลูกค้า

ค. ความปลอดภัย ความต่อเนื่องของธุรกิจ ความสามารถที่จะฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว และการบริหารความเสี่ยง

(1) ทำให้มีสภาพแวดล้อมการปฏิบัติการที่ปลอดภัย

- คำนึงถึงการป้องกันอุบัติเหตุ การตรวจสอบ การวิเคราะห์ต้นเหตุของความล้มเหลว และการทำให้ฟื้นคืนสู่สภาพเดิม

(2) ทำให้มั่นใจว่าองค์กรมีการเตรียมพร้อมต่อภัยพิบัติหรือภาวะฉุกเฉิน

- คำนึงถึงการป้องกัน ความต่อเนื่องของการดำเนินการ และการทำให้ฟื้นคืนสู่สภาพเดิม
- คำนึงถึงการพึ่งพาผู้ส่งมอบและคู่ความร่วมมือ

ข. การจัดการเครือข่ายอุปทาน

การจัดการเครือข่ายอุปทาน

- การคัดเลือกผู้ส่งมอบ/ คู่ความร่วมมือที่สามารถ 1) ตอบสนองต่อความต้องการของการปฏิบัติการ 2) ยกระดับผลการดำเนินการ 3) สนับสนุนวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ และ 4) เพิ่มความพึงพอใจของผู้เรียนและลูกค้ากลุ่มอื่น

- เพื่อให้การปฏิบัติการมีประสิทธิภาพในการส่งมอบคุณค่าแก่ลูกค้า
- เพื่อให้มีสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัย

(3) การบริหารความเสี่ยง

- แนวทางโดยรวมของสถาบันในการบริหารความเสี่ยง

ระบบปฏิบัติการ (Operations)

6.2 ประสิทธิภาพของการปฏิบัติการ (Operational Effectiveness): สถาบันมั่นใจได้อย่างไรว่าการปฏิบัติการขององค์กรมีการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ (45 คะแนน)

ก. ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการ (PROCESS Efficiency and EFFECTIVENESS)

สถาบันมีการจัดการต้นทุน ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการปฏิบัติการอย่างไร
สถาบันดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้ได้อย่างไร

- นำประเด็นด้านรอบเวลา คุณภาพ รวมทั้งปัจจัยด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผล มาใช้ในกระบวนการทำงาน
- ลดความแปรปรวนของกระบวนการ ป้องกันไม่ให้เกิดความผิดพลาด หรือการทำงานซ้ำ
- ลดความสูญเปล่าที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและบริการฯ และผลจากการดำเนินการ
- ลดต้นทุนในการตรวจสอบ การทดสอบ และการตรวจติดตามกระบวนการหรือผลการดำเนินการ (*)
- สร้างสมดุลระหว่างความจำเป็นในการควบคุมต้นทุนและประสิทธิภาพ กับความต้องการและความคาดหวังของ

ผู้เรียน ลูกค้ากลุ่มอื่น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

จัดการต้นทุน ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของ การปฏิบัติการ

- สถาบันจำเป็นต้องมีกระบวนการในการจัดการต้นทุนที่ดี รวมทั้งจัดการให้การปฏิบัติการเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งสามารถจัดการได้สองระดับ
  - ระดับกลยุทธ์
  - ระดับกระบวนการทำงาน

สถาบันที่มีการปฏิบัติการที่เป็นเลิศจะมีการใช้ทรัพยากรที่คุ้มค่า และพยายาม Optimize กระบวนการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ใช้ทรัพยากรและต้นทุนที่เหมาะสมที่สุด

แนวทาง

- กำหนดผู้รับผิดชอบ
  - **Loss Management Committee** เพื่อค้นหาความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นในระบบปฏิบัติการ และหาทางกำจัดความสูญเสียดังกล่าว
  - **Resource Optimization Committee** ในการกำหนดกลยุทธ์ที่จะประสานทรัพยากรระหว่างในกลุ่มคณะที่มีลักษณะคล้ายกัน มหาวิทยาลัย พันธมิตร คู่ความร่วมมือ และผู้ส่งมอบ
  - **Lean Innovation Committee** เพื่อค้นหาความสูญเสีย ล่าช้า ความสิ้นเปลืองในระบบ
- กำหนดขั้นตอน และวิธีการ ในการควบคุมและลดต้นทุนที่เกิดจากความสูญเสียรูปแบบต่างๆที่ชัดเจน

ขั้นตอนที่

การดำเนินการ

- 1 วิเคราะห์ต้นทุนการดำเนินการ ค้นหาความสูญเสียและโอกาสในการลดต้นทุนจากความสูญเสียในรูปแบบต่างๆ
- 2 ประเมินมูลค่าของความสูญเสียดังกล่าว และจัดลำดับความสำคัญ เช่น จัดทำ Impact Analysis, Loss cost Tree Diagram, Criteria Weighting เป็นต้น
- 3 กำหนดเป้าหมายลดความสูญเสีย กำหนดโครงการ/แผนงาน มอบหมายผู้รับผิดชอบ
- 4 ผู้รับผิดชอบดำเนินการลดความสูญเสีย / ความผิดพลาด / ขอบกพร่อง / การทำงานที่ซ้ำหรือความสูญเสีย รูปแบบอื่นๆที่พบ โดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสม เช่น PDCA, DMAIC, Lean Tools, Process Design หรือใช้ Digital Technology หรือนวัตกรรม เช่น Robotics / IoT / Sensoring / Digital Cloud เป็นต้น เพื่อลดเวลา ลดข้อผิดพลาด และลดขั้นตอนแบบก้าวกระโดด
- 5 จัดทำเป็นมาตรฐานการทำงานใหม่ และนำสู่การปฏิบัติที่ทั่วถึงทั้งองค์กร
- 6 ประเมินผลความสำเร็จของการลดความสูญเสียและควบคุมต้นทุน .....**ตัววัดความสำเร็จ**
- 7 ทบทวนประสิทธิผลของระบบการจัดการความสูญเสียและควบคุมต้นทุน เพื่อหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้น

การจัดการต้นทุน ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

- ด้านการจัดการศึกษา
  - การพัฒนาหลักสูตร: การปรับปรุงหลักสูตรตามวงรอบ
  - การรับนักศึกษา: รับนักศึกษาได้ตามแผน
  - การเรียนการสอน: จบตรงเวลา การตักออกของนักศึกษาปี 1 อัตราการได้งานทำ
- ด้านบริการวิชาการ/งานวิจัย
  - ความสำเร็จของโครงการตามระยะเวลา

ข. การจัดการเครือข่ายอุปทาน (Supply-Network Management)

สถาบันมีวิธีการในการจัดการเครือข่ายอุปทานอย่างไร

สถาบันดำเนินการอย่างไร ในการคัดเลือกผู้ส่งมอบ/ คู่ความร่วมมือที่มีคุณสมบัติและอยู่ในสถานะที่สามารถ 1) ตอบสนองต่อความต้องการของการปฏิบัติการ 2) ยกระดับผลการดำเนินการ 3) สนับสนุนวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ และ 4) เพิ่มความพึงพอใจของผู้เรียนและลูกค้ากลุ่มอื่น

นอกจากนั้นสถาบันดำเนินการอย่างไร ในเรื่อง

- ส่งเสริมความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันและความร่วมมือภายในเครือข่ายอุปทานของสถาบัน
- ลดความเสี่ยง และเสริมสร้างความคล่องตัวและความสามารถที่จะฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว ในการตอบสนองต่อความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้เรียนลูกค้ากลุ่มอื่น ตลาด และสถาบัน **และความคาดหวังที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม**

- สื่อสารความคาดหวังต่อผลการดำเนินการ วัดและประเมินผลการดำเนินการของผู้ส่งมอบ/คู่ความร่วมมือ ให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อช่วยให้ผู้ส่งมอบ/คู่ความร่วมมือปรับปรุง และดำเนินการกับผู้ส่งมอบ/คู่ความร่วมมือที่มีผลการดำเนินการที่ไม่ดี

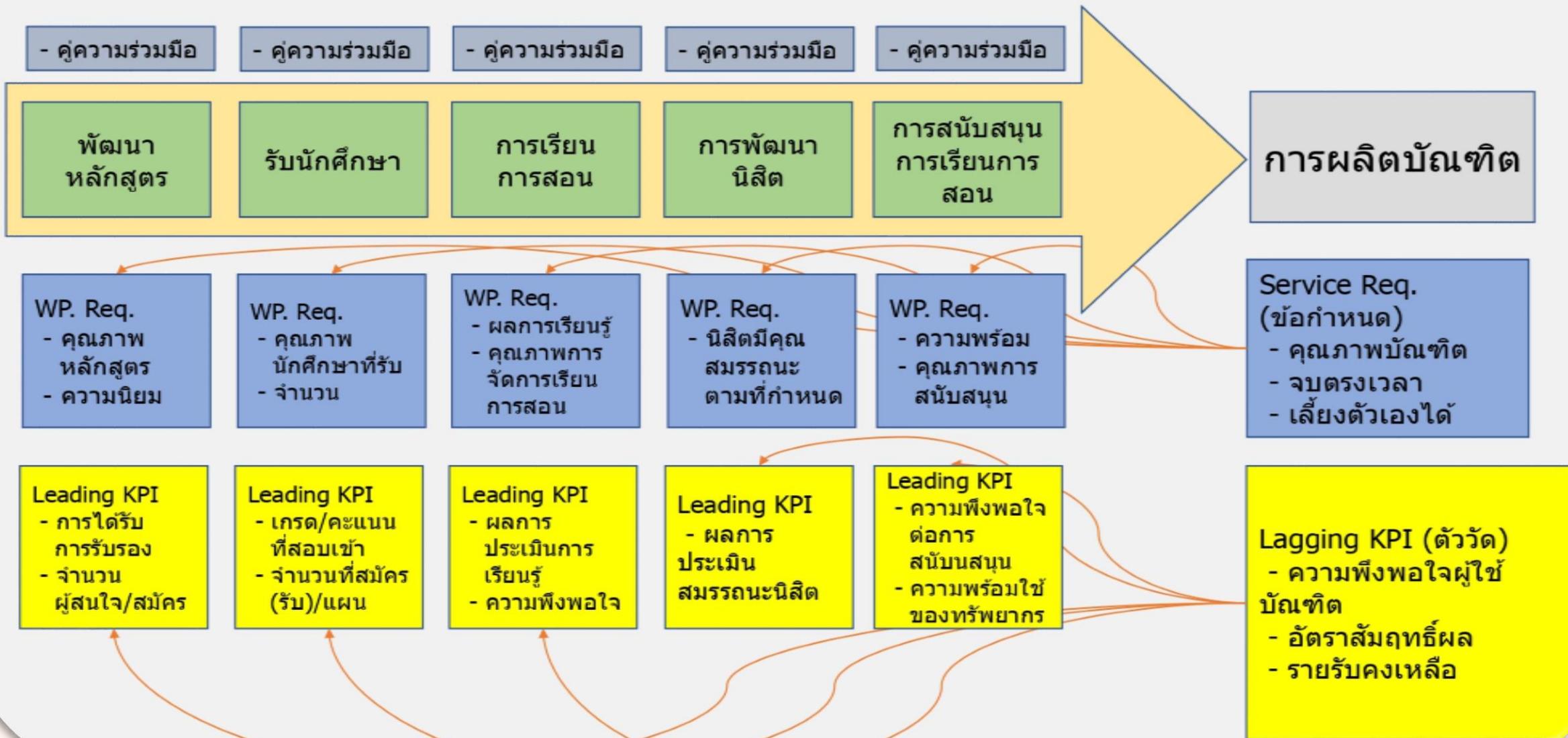
การจัดการเครือข่ายอุปทาน

- การจัดการเครือข่ายอุปทานที่มีประสิทธิผล เป็นการจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Supply Chain Management)
  - เพื่อให้บรรลุเป้าหมายกลยุทธ์ เป้าหมายด้านการปฏิบัติการ
  - ช่วยยกระดับความพึงพอใจของลูกค้า
  - ทำให้ได้เปรียบในการแข่งขัน เช่น ผลิตภาพดีขึ้น ต้นทุนการดำเนินการลดลง คล่องตัวขึ้น และมีความสามารถในการปรับตัวดีขึ้น

การจัดการเครือข่ายอุปทาน

- เชื่อมต่อการออกแบบระบบงาน
- องค์กรต้องวิเคราะห์กลยุทธ์และความจำเป็นของธุรกิจ ระบุเป็นข้อกำหนดที่ต้องการให้ชัดเจน สอดคล้องกับข้อกำหนดของกระบวนการที่เกี่ยวข้องที่ได้กำหนดไว้
- จัดให้มีกระบวนการคัดเลือกผู้ส่งมอบ คู่ความร่วมมือ ที่มีประสิทธิผล เพื่อให้มั่นใจว่าองค์กรจะได้ผู้ส่งมอบ และคู่ความร่วมมือที่ดี มีคุณสมบัติและความพร้อมที่จะช่วยยกระดับผลการดำเนินการขององค์กร โดยต้องคำนึงถึง
  - สมรรถนะหลักของผู้ส่งมอบ คู่ความร่วมมือ
  - Position ของผู้ส่งมอบ คู่ความร่วมมือ ต้องชัดเจน ว่าคาดหวังจะให้มาช่วยองค์กรตรงตำแหน่งใดของระบบงานหรือระบบปฏิบัติการของท่าน เช่น มาช่วยเสริมประสบการณ์ให้กับนักศึกษา มาช่วยหานักศึกษาต่างชาติในกระบวนการรับเข้า

การออกแบบกระบวนการ

การจัดการเครือข่ายอุปทาน

กระบวนการ/ คู่ความร่วมมือ	วัตถุประสงค์/ ช่องทางการ สื่อสาร	การคัดเลือก/ การคัดเลือกร	การจัดทำ ข้อตกลง/การ ดำเนินการ	การประเมินผล	การให้ข้อมูล ป้อนกลับ
การรับนิสิต/รร เครือข่าย	รับนักเรียนที่มี คุณสมบัติตาม ต้องการ/เอกสาร, โทรศัพท์, Online	พื้นที่, ความสามารถ นักเรียน ม ปลาย	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำข้อกำหนด - รับสมัคร - คัดเลือก - ประกาศผล - เรียนในระบบ 	ติดตามผลการ เรียนของนักศึกษา	ให้ข้อมูลหลังจาก จบเทอมการศึกษา
การเรียนการสอน/ บริษัท	พัฒนาขีด ความสามารถ นักศึกษา	ให้นักศึกษาฝึกงาน ได้ตรงตามสาขา และมีสมรรถนะ ตามที่ต้องการ	<ul style="list-style-type: none"> - ติดต่อบริษัท - จัดทำข้อกำหนด - วางแผน - ส่งนักศึกษา ฝึกงาน/สหกิจ 	ประเมินขีด ความสามารถ นักศึกษา	ให้ข้อมูลหลังการ ฝึกงาน/สหกิจ

ค. ความปลอดภัย ความต่อเนื่องของธุรกิจ ความสามารถที่จะฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว และการบริหารความเสี่ยง (Safety, Business Continuity and Resilience, and Risk Management)

(1) ความปลอดภัย (Safety)

สถาบันดูแลอย่างไรให้มีสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติการที่ปลอดภัยและมั่นคง (Safe and Secure) ในสถานที่ทำงาน สำหรับบุคลากร ผู้เรียน และบุคคลอื่น

ระบบความปลอดภัย (Safety) และการรักษาความปลอดภัยของสถาบันได้คำนึงถึงการป้องกันอุบัติเหตุ การตรวจสอบการวิเคราะห์หาสาเหตุ (Root-Cause ANALYSIS) ของความผิดพลาดที่เกิดขึ้น และการกู้คืนสู่สภาพเดิมอย่างไร

(2) ความต่อเนื่องทางธุรกิจและความสามารถที่จะฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว (Organizational Continuity and Resilience)

สถาบันมีวิธีการอย่างไรเพื่อให้มั่นใจว่าสามารถคาดการณ์ล่วงหน้า เตรียมพร้อม และฟื้นฟูจากภัยพิบัติภาวะฉุกเฉิน และภาวะพลิกผันอื่น ๆ

เมื่อมีเหตุการณ์พลิกผันสถาบันได้คำนึงถึงการป้องกัน การปกป้อง ความต่อเนื่องของการปฏิบัติการ การกู้คืนสู่สภาพเดิมและโอกาสในการสร้างนวัตกรรมหรือการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมอย่างไร

นอกจากนั้น สถาบันได้คำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้

- ความต้องการของผู้เรียนและลูกค้ากลุ่มอื่น รวมถึงความจำเป็นเชิงธุรกิจของสถาบัน
- การพึ่งพาบุคลากรของสถาบัน เครือข่ายอุปทาน และคู่ความร่วมมือที่เป็นทางการ

การจัดการสภาพแวดล้อมการทำงานให้มีความปลอดภัย

- การสร้างสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานและการปฏิบัติให้มีความปลอดภัยในมาตรฐานขั้นต่ำแล้ว ควรดำเนินการเชิงรุกในการสร้างวัฒนธรรม Safety First ให้กับบุคลากรและลูกจ้าง
- การออกแบบเชิงรุกและเชิงป้องกัน การสร้างแนวปฏิบัติที่ให้ความสำคัญเรื่องความปลอดภัยตั้งแต่ยังไม่เกิดเหตุ เช่น มีการตรวจติดตามอย่างสม่ำเสมอเพื่อค้นหา
  - การปฏิบัติที่ต่ำกว่ามาตรฐานหรือไม่ปลอดภัย (Unsafe Act)
  - สภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุหรือความไม่ปลอดภัย (Unsafe Conditions)
  - เหตุการณ์ที่เสี่ยงต่อความปลอดภัย (Near Miss)

การจัดการความปลอดภัย

กระบวนการเตรียมพร้อมต่อภัยพิบัติหรือภาวะ ฉุกเฉิน

- **ภัยพิบัติและภาวะฉุกเฉิน** อาจเกี่ยวข้องกับสภาพอากาศ สาธารณูปโภค ภัยธรรมชาติ โรคระบาด หรือภาวะฉุกเฉินทั้งในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ
- **ขอบข่ายของการเตรียมภัยพิบัติและภาวะฉุกเฉิน** ขึ้นกับสภาพแวดล้อมของสถาบันและการหยุดชะงักของการปฏิบัติการ
- **ระดับการยอมรับความเสี่ยง** ขึ้นอยู่กับลักษณะของหลักสูตรและบริการฯ เครือข่ายอุปทาน และความต้องการและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การดำเนินการที่เป็นระบบ

- กำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน เช่น คณะกรรมการความต่อเนื่องทางธุรกิจ คณะกรรมการความเสี่ยงและอุบัติภัย
- ดำเนินการโดยใช้แนวคิดเรื่อง “การบริหารความต่อเนื่องของธุรกิจ” (Business Continuity Management) ที่ครอบคลุมตั้งแต่
  - การระบุภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นกับองค์กร
  - การระบุผลกระทบที่มีต่อการดำเนินธุรกิจจากภัยพิบัตินั้นๆ
  - การวางกลยุทธ์สำหรับการสร้างความยืดหยุ่นในด้านขีดความสามารถในการปฏิบัติการขององค์กร ให้สามารถตอบสนองต่อเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ก็เพื่อปกป้องผู้มีส่วนได้เสีย ชื่อเสียงขององค์กร และทำให้ความต่อเนื่องในการสร้างคุณค่าขององค์กร
  - วางแผนการฟื้นฟูสภาพให้กลับมาดำเนินการได้ตามปกติเร็วที่สุด

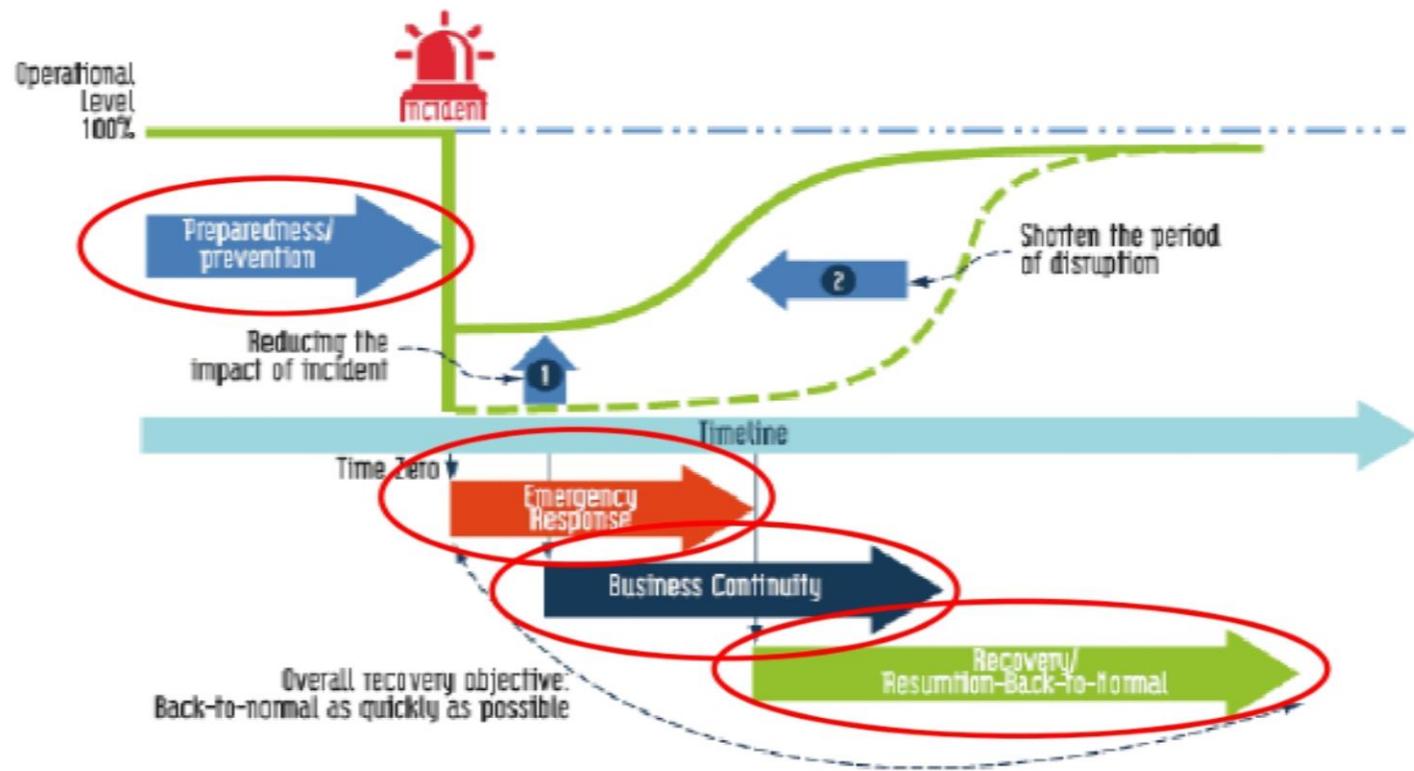
- เพื่อป้องกัน ลดโอกาสของการเกิด การเตรียมการ การตอบสนอง และการฟื้นฟูจากอุบัติเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดการหยุดชะงัก

การเตรียมความพร้อมต่อภัยพิบัติและภาวะฉุกเฉิน

การบริหารความ ต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Management - BCM)

- กระบวนการบริหารแบบองค์รวมซึ่งซึ่บ่งภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้นต่อองค์กรและผลกระทบของภัยคุกคามนั้นต่อการดำเนินธุรกิจและให้แนวทางในการสร้างขีดความสามารถให้องค์กรมีความยืดหยุ่น (resilience) เพื่อการตอบสนองและปกป้องผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียหลักชื่อเสียงภาพลักษณ์และกิจกรรมที่สร้างมูลค่าที่มีประสิทธิผล (มอก. 22301 - 2556)

ISO 22301 Business Continuity Management

	PLAN			DO	CHECK	ACT
4. Context of the organization	5. Leadership	6. Planning	7. Support	8. Operation	9. Performance & evaluation	10. Improvement
Understanding of the organization and its context	Management commitment	Actions to address risk and opportunity	Resources	Operations of planning and control	Monitoring, measurement, analysis & evaluation	Nonconformity & corrective action
Expectations of interested parties	BC policy	BC objectives	Competence	BIA and risk assessment	Internal audit	Continual improvement
Legal & regulatory	Roles, responsibilities and authorities		Awareness	BC strategy	Management review	
Scope of management system			Communication	Establish and implement BC procedures		
BCMS			Documented information	Exercising and testing		

ค. ความปลอดภัย ความต่อเนื่องของธุรกิจ ความสามารถที่จะฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว และการบริหารความเสี่ยง (Safety, Business Continuity and Resilience, and Risk Management)

(3) การบริหารความเสี่ยง (Risk Management)

แนวทางโดยรวมของสถาบันในการบริหารความเสี่ยงคืออะไร

แนวทางดังกล่าวคำนึงถึงความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ ด้านหลักสูตรและบริการฯ ด้านบุคลากร ด้านการเงิน ด้านเทคโนโลยี ด้านเครือข่ายอุปทาน และด้านการปฏิบัติการอย่างไร

ความเสี่ยง (Risk)

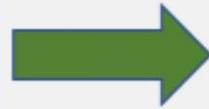
- **ความเสี่ยง (Risk)** หมายถึง โอกาส/เหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ที่จะส่งผลกระทบต่อ ทำให้วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเบี่ยงเบนไปก่อให้เกิดความเสียหาย มีความไม่แน่นอน และสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา
- AS / NZS 4360 Standard “โอกาสของบางสิ่ง หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แล้วส่งผลกระทบต่อ วัตถุประสงค์ / เป้าหมาย โดยวัดจาก ผลกระทบ และโอกาสที่จะเกิด”
- “ความเสี่ยง คือ สิ่งต่างๆที่อาจเกิดขึ้น องค์กรจากการบรรลุ วัตถุประสงค์ / เป้าหมาย”

COSO Enterprise Risk Management

ประเภทความเสี่ยง
มี 4 ด้าน

การบริหารความเสี่ยง
ทั่วทั้งองค์กร
มี 8 องค์ประกอบ

การบริหาร
ความเสี่ยง
ใช้ได้กับ
กิจกรรม
ทุกระดับ
ขององค์กร

ขั้นตอนการบริหารความเสี่ยง

- สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment)
- การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting)
- การบ่งชี้เหตุการณ์ (Event Identification)
- การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
- การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response)
- กิจกรรมควบคุม (Control Activities)
- สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)
- การติดตามประเมินผล (Monitoring)

7.1 ผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน และด้านกระบวนการ

- เชื่อมโยงกับความต้องการและความคาดหวังของลูกค้าตามที่ระบุไว้ในโครงสร้างองค์กร ข้อ 1ข(2) สารสนเทศที่รวบรวมไว้ในกระบวนการหัวข้อ 3.1 และ 3.2 ตัววัดหรือตัวชี้วัดเหล่านี้ควรตอบสนองปัจจัยที่มีผลต่อความนิยมของลูกค้า เช่น ปัจจัยต่างๆ ที่ระบุไว้ในโครงสร้างองค์กร ข้อ 1ข(2) และหัวข้อ 3.2ก

7.1 ก. ผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน และด้านบริการที่มุ่งเน้นลูกค้า

- ตอบสนองข้อกำหนดที่สำคัญในการปฏิบัติการ ตามที่ระบุไว้ในโครงสร้างองค์กร และหัวข้อ 4.2, 6.1 และ 6.2
- ตัววัดและตัวชี้วัดที่เหมาะสมของประสิทธิผลของกระบวนการทำงาน อาจรวมถึงอัตราของเสีย, เหตุการณ์ที่รายงานในวาระความปลอดภัยและอาชีวอนามัย, เวลาตอบสนองในการฝึกหรือการซ่อมรับภาวะฉุกเฉิน, และผลลัพธ์ในการซ่อมโยกย้ายสถานที่ทำงาน หรือการเตรียมพร้อมอื่นๆ เป็นต้น

7.1 ข (1) ผลลัพธ์ด้านประสิทธิผลของกระบวนการทำงาน

7.1 ข(2) ผลลัพธ์ด้านความปลอดภัยและการเตรียมพร้อมต่อภาวะฉุกเฉิน

- ผลการประเมินผู้ส่งมอบและคู่ความร่วมมือ การส่งมอบที่ทันเวลา ผลการตรวจสอบจากภายนอกที่เป็นที่ยอมรับเกี่ยวกับด้านผลิตภัณฑ์ บริการ และกระบวนการ
- เชื่อมโยงกับ OP และ 6.2ข

7.1 ค ผลลัพธ์ด้านการจัดการเครือข่ายอุปทาน

7.1 ผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนและกระบวนการ (Student Learning and Process Results)

ผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนและด้านผลการดำเนินการของกระบวนการเป็นอย่างไร (120 คะแนน)

ก. ผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนและบริการที่มุ่งเน้นลูกค้า (Student LEARNING and CUSTOMER-Focused Service RESULTS)

ผลลัพธ์ด้านกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนคืออะไร

ผลลัพธ์ของตัววัดหรือตัวชี้วัดที่สำคัญของการเรียนรู้ของผู้เรียนและผลการดำเนินการของด้านบริการที่สำคัญและเกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้เรียนและลูกค้ากลุ่มอื่นคืออะไร ผลลัพธ์เหล่านี้แตกต่างกันอย่างไร เมื่อจำแนกตาม (*)

- การจัดการศึกษา วิจัยและบริการทางการศึกษาอื่นๆ
- กลุ่มของผู้เรียนและลูกค้ากลุ่มอื่น
- ส่วนตลาด

ข. ผลลัพธ์ด้านประสิทธิผลของกระบวนการทำงาน (WORK PROCESS EFFECTIVENESS RESULTS)

(1) ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการ (PROCESS EFFECTIVENESS and Efficiency)

ผลลัพธ์ด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการคืออะไร

ผลลัพธ์ของตัววัดหรือตัวชี้วัดที่สำคัญของผลการดำเนินการด้านปฏิบัติการของกระบวนการทำงานที่สำคัญ และกระบวนการสนับสนุนที่สำคัญคืออะไร รวมทั้งผลลัพธ์ด้านผลิตภาพ รอบเวลา และตัววัดอื่นที่เหมาะสมของกระบวนการในด้านประสิทธิผลประสิทธิภาพ ความปลอดภัย และการรักษาความปลอดภัยบนโลกไซเบอร์

(2) ความปลอดภัยและการเตรียมพร้อมต่อภาวะฉุกเฉิน (Safety and Emergency Preparedness)

ผลลัพธ์ด้านความปลอดภัยและการเตรียมพร้อมต่อภาวะฉุกเฉินคืออะไร

ผลลัพธ์ของตัววัดหรือตัวชี้วัดที่สำคัญด้านประสิทธิผลในระบบความปลอดภัย และการเตรียมพร้อมของสถาบันเพื่อรับมือกับภัยพิบัติ ภาวะฉุกเฉิน และภาวะพลิกผันอื่นๆ คืออะไร ผลลัพธ์เหล่านี้แตกต่างกันตามที่ตั้งอย่างไร

ค. ผลลัพธ์ด้านการจัดการเครือข่ายอุปทาน (Supply-Network Management Results)

ผลลัพธ์ด้านการจัดการเครือข่ายอุปทานคืออะไร

ผลลัพธ์ของตัววัดหรือตัวชี้วัดที่สำคัญของผลการดำเนินการด้านเครือข่ายอุปทาน รวมทั้งผลลัพธ์ที่แสดงว่าเครือข่ายอุปทานได้ช่วยยกระดับผลการดำเนินการของสถาบันให้ดีขึ้นคืออะไร

ตัวอย่างการเขียนรายงานประเมินตนเองของมหาวิทยาลัย
ตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ

- มหาวิทยาลัยมหิดล (2564)
- มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (2565)

รายงานกลุ่ม

คำชี้แจง

1. ให้นิสิตรแบ่งกลุ่ม 5 คน
2. เลือกองค์กร 1 องค์กร (ห้ามซ้ำ) เพื่อดำเนินการ
  - 2.1 PREWORK 1 การจัดทำข้อกำหนดที่สำคัญ
  - 2.2 PREWORK 2 ออกแบบกระบวนการตามพันธกิจ
  - 2.3 PREWORK 3 แบบฟอร์มแผนปรับปรุงกระบวนการ
3. นำเสนอในวันอาทิตย์ที่ 16 มิถุนายน 2567
4. นิสิตทุกท่านต้องจัดส่งไฟล์รายงานในคลาสรูมของตัวเอง

